

Document	Archeologische Quickscan
Plangebied	Appartementen Hertog Albrechtstraat, Bovenkarspel, gemeente Stede Broec
Adviesnummer	23135
Opsteller(s)	■■■■■■■■■■ (KNA Archeoloog) & ■■■■■■■■■■ (senior KNA Archeoloog)
Datum	15-08-2023

Advies	Vrijgeven onder voorwaarde: Monitoring graafwerkzaamheden. (kosteloos)
Vervoltraject	Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden via archeologie@hoorn.nl .

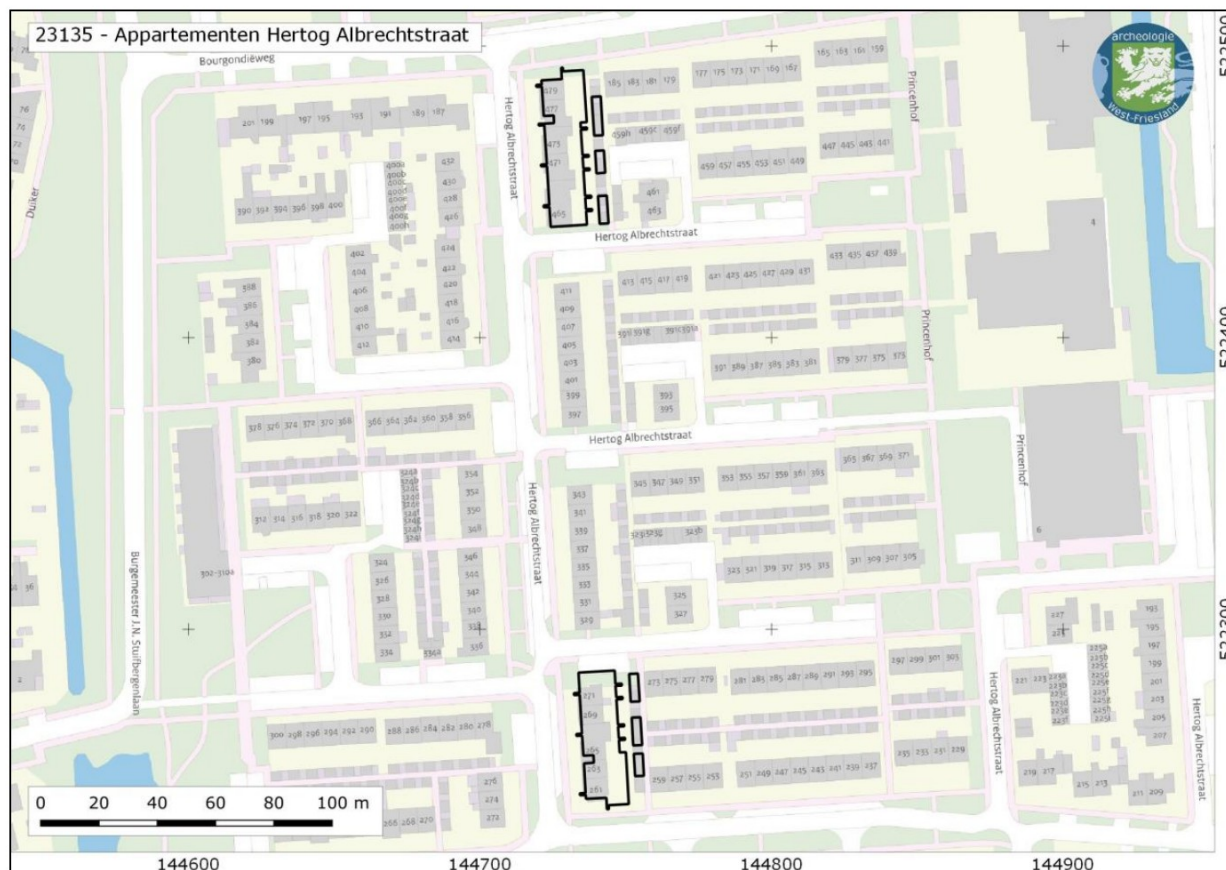
Archeologische Quickscan

1. Inleiding

Op verzoek van de gemeente Stede Broec (contactpersoon: ■■■■■■■■■■ is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot het bouwen van 30 appartementen aan de Hertog Albrechtstraat in Bovenkarspel, gemeente Stede Broec (afb. 1).

Voor de bergingen zal gebruik worden gemaakt van de aanwezige bestaande fundering. De appartementencomplexen worden gefundeerd op een kanaalplaatvloer, balkenrooster en palen. Onder de gebouwen komt een kruipruimte en centraal in de panden komt een lift met liftput. Dit alles zal een verstoring van de ondergrond teweegbrengen. Het palenplan volgt na berekening van de constructeur.

De twee nieuwe appartementengebouwen krijgen een grondoppervlak van ca. 680 m² en ca. 590 m² (totaal ruim 1.270 m²). De huidige bebouwing binnen het plangebied heeft een oppervlakte van in totaal ca. 780 m². Dit betekent dat de bebouwde oppervlakte met ruim 490 m² zal toenemen.

Afbeelding 1. De ligging van het plangebied (zwarte lijnen) op een topografische kaart (bron: PDOK).

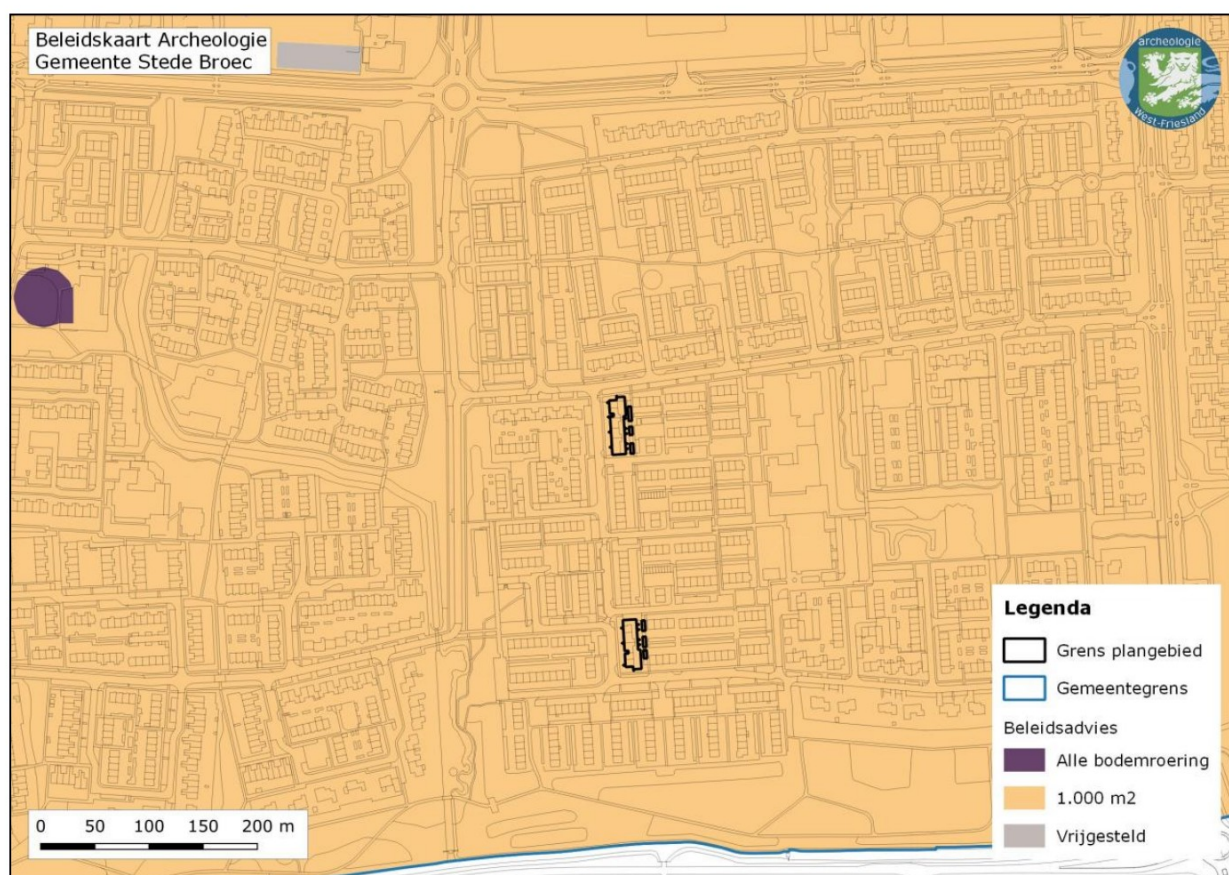

Afbeelding 2. De huidige situatie binnen het noordelijk (links) en zuidelijk (rechts) deel van het plangebied (bron: Google Streetview).

2. Bestemmingsplan en Beleidskaart archeologie

Het plangebied valt binnen het bestemmingsplan Stede Broec - Zuid (vastgesteld 25-04-2013).¹ Middels het bestemmingsplan geldt binnen het plangebied een dubbelbestemming Waarde – Archeologie. Hierbij geldt dat bij bouwplannen groter dan 1.000 m² en dieper dan 40 cm onder maaiveld rekening dient te worden gehouden met het aspect archeologie.

Archeologie West-Friesland heeft voor de gemeente Stede Broec een archeologische beleidskaart ontwikkeld. De beleidskaart archeologie met toelichting is op 9 december 2019 vastgesteld door de gemeenteraad.² Op de beleidskaart archeologie is aangegeven waar de bekende archeologische waarden zich bevinden en welke archeologische verwachtingen er zijn. De waarden en verwachtingen zijn gecombineerd met een beleidsadvies per zone. Voor de beleidskaart zijn onder andere bodemkaarten gebruikt om de archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de prehistorie nader te specificeren. Volgens de beleidskaart ligt het plangebied in een zone met een hoge verwachting voor vindplaatsen uit de prehistorie. Hier is een vrijstellingsgrens van 1.000 m² aan verbonden (afb. 3).

Afbeelding 3. De ligging van het plangebied (zwarte stippellijn) op de beleidskaart archeologie van de gemeente Stede Broec.

3. Cultuurhistorische achtergrond

Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal. Op de historische kaart van Dou uit 1651-1654 is ter hoogte van het plangebied geen bebouwing zichtbaar (afb. 4). Ook op de latere kadastrale minuutkaart (hier niet afbeeld) is het plangebied onbebouwd.

¹ NL.IMRO.0532.BPstedebroeczuid-OH01.

² Soonius & Van Leeuwen 2019.

Afbeelding 4. De globale locatie van het plangebied (zwarte cirkels) op de kaart van Dou uit 1651-1654 (collectie Westfries Archief).

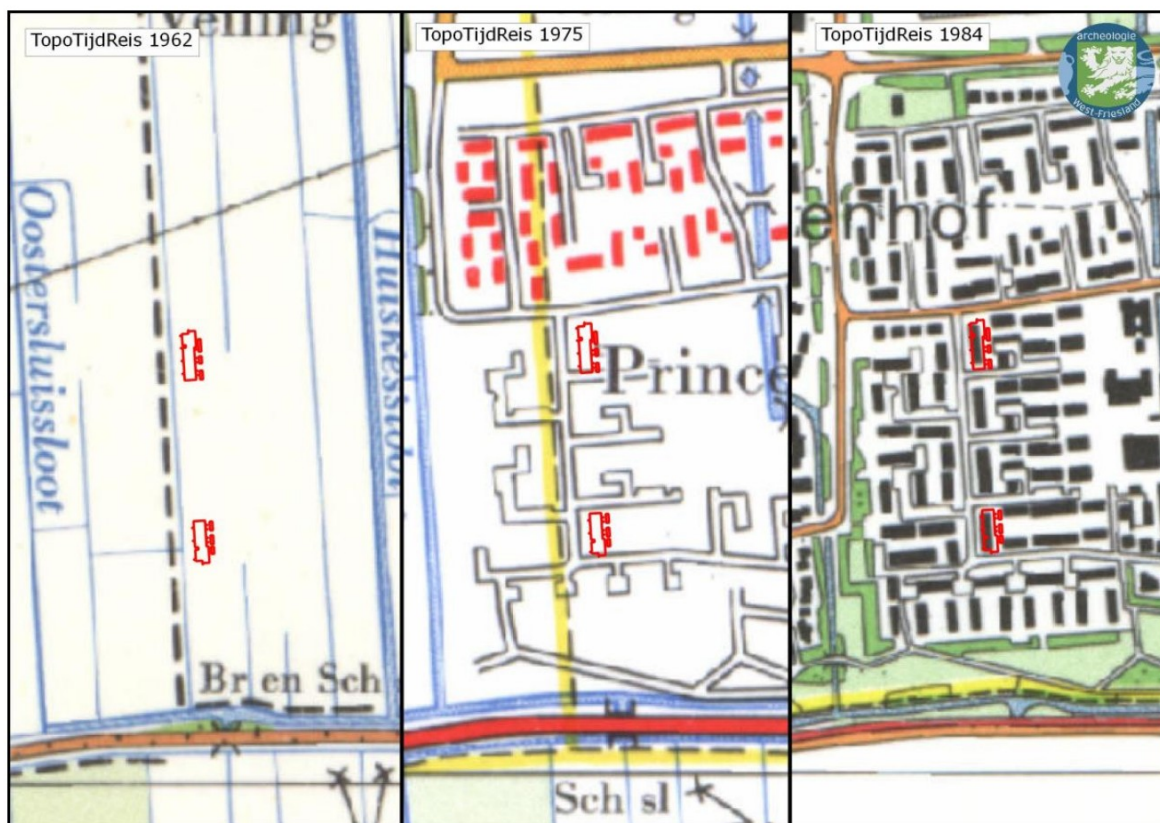
Het plangebied ligt vrij ver bij de historische dorpslinten in de omgeving vandaan en is lang in agrarisch gebruik geweest. Na de Tweede Wereldoorlog werd ten noorden van het plangebied een groot veilingterrein aangelegd. Ten zuiden van de veiling werd vervolgens de uitbreidingswijk 'Princenhof' gerealiseerd. In de jaren '70 werd het deel ter hoogte van het plangebied bij de uitbreidingswijk gevoegd (centraal op afb. 5). Op een kaart uit 1984 is zichtbaar dat het gehele terrein is volgebouwd (rechts op afb. 5). Het bouwrijp maken van de gronden en de bouw van de woningen in de jaren '70 zal een verstoring van het bodemarchief hebben veroorzaakt.

4. Archeologische en geologische bronnen

Aan de hand van bodemkaarten kan inzicht worden verkregen in de verwachting voor vindplaatsen uit de prehistorie. Op de bodemkaart van Ente is zichtbaar dat het plangebied op zavelgronden en zavel- op kleigronden ligt, op de flank van een zandige kreekrug (afb. 6).

De bodemkaart van Ente is gebruikt voor de beleidskaart van de gemeente Stede Broec. Voor de zandige en zavelige gronden geldt over het algemeen een hoge verwachting voor vindplaatsen uit de Bronstijd. Prehistorische bewoners vestigden zich voornamelijk op deze hogere delen in het landschap. Uit archeologisch onderzoek uit 2011 is echter gebleken dat in de Bronstijd ook op de lager gelegen kleiige kwelders gewoond werd.³ Voor de kleigronden wordt daarom in principe een middelhoge verwachting aangehouden. In Stede Broec is er echter voor gekozen om voor de naoorlogse uitbreidingswijken, waar archeologisch gezien nog weinig over bekend is, een hoge archeologische verwachting en een vrijstellingsgrens van 1.000 m² aan te houden.

³ Roessingh & Lohof 2011.

Afbeelding 5. De ligging van het plangebied (rode stippellijnen) op topografische kaarten uit 1962, 1975 en 1984 (bron: TopoTijdReis).

Afbeelding 6. De ligging van het plangebied (zwarte stippellijnen) op de bodemkaart van Ente uit 1963.

Ca. 500 m ten noordwesten van het plangebied ligt Archeologisch Rijksmonument (rijksmonumentnummer 45447, AMK-monumentnummer 1306). Hier liggen de resten van een grafheuvel met twee ringsloten uit de Bronstijd. De heuvel is in de jaren '70 deels onderzocht.

In de directe omgeving van het plangebied is nog niet eerder een archeologisch onderzoek uitgevoerd. Ca. 70 m bij het plangebied vandaan staat wel een losse vondstmelding in het landelijke registratiesysteem Archis. Ter hoogte van Hertog Albrechtstraat 404 is een stenen bijl uit de Bronstijd gevonden (Archisnummer 2740954100/3103193100).

5. Conclusie

Het staat in de planning om twee bouwblokken langs de Hertog Albrechtstraat in Bovenkarspel te slopen en hier twee nieuwe appartementengebouwen voor terug te bouwen. De geplande nieuwbouw overschrijdt de vrijstellingsgrens van 1.000 m² uit het bestemmingsplan en de beleidskaart archeologie, maar de nieuwbouw komt grotendeels binnen de contour van de huidige bebouwing. Het bebouwde oppervlak wordt met ruim 490 m² uitgebreid.

Op basis van onder andere de bodemkaart en archeologische bronnen geldt voor het plangebied ene hoge verwachting voor vindplaatsen uit de Bronstijd. De verwachting voor vindplaatsen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd is laag. Tot ver in de 20ste eeuw was het plangebied in gebruik als weidegrond. De bestaande bebouwing binnen het plangebied dateert uit de jaren '70 van de vorige eeuw. Het bouwrijp maken van de gronden en de bouw van de woningen zal de mogelijk aanwezige archeologische resten deels hebben verstoord.

6. Advies

De nieuwbouwplannen zullen zorgen voor een relatief geringe extra verstoring en geen onevenredig afbreuk doen aan de mogelijk aanwezige archeologische waarden.

Indien de (grondroerende) plannen ongewijzigd blijven, is nader archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg niet noodzakelijk.

Archeologie West-Friesland adviseert de voorgenomen ingrepen vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie. Ten behoeve van het doen van waarnemingen dient wel in de omgevingsvergunning te worden opgenomen dat Archeologie West-Friesland toekomstige graafwerkzaamheden ten behoeve van de nieuwbouw wil monitoren.

Voor het monitoren van de graafwerkzaamheden worden geen kosten in rekening gebracht en dit zal niet tot noemenswaardige vertragingen leiden. Vondstmateriaal dat bij het uitvoeren van het werk wordt aangetroffen is (conform de Erfgoedwet, § 5.4, artikel 5.10) eigendom van de Provincie Noord-Holland en zal door Archeologie West-Friesland worden aangeleverd aan het Provinciaal depot voor archeologie van Noord-Holland te Castricum.

Het is van belang dat Archeologie West-Friesland **minstens een week van tevoren** wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden (archeologie@hoom.nl). Graag ontvangen wij de contactgegevens van de veroorzaker, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang.

7. Bronnen

AHN3 (www.ahn.nl)

Archis 3.0

Ente, P.J., 1963. Een bodemkartering van het tuinbouwcentrum 'De Streek'. *De bodemkartering van Nederland*, deel XXI. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Roessingh, W. & E. Lohof, 2011. Bronstijdboeren op de kwelders. Archeologisch onderzoek in Enkhuizen – Kadijken. *ADC-Rapport 2200/ADC Monografie 11*. ADC-ArcheoProjecten, Amersfoort.

Soonius, C.M. & J. van Leeuwen, 2019. Toelichting Beleidskaart Archeologie gemeente Stede Broec. *Westfriesse Archeologische Notitie (WAN) 5*. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Westfries Archief

8. Geldigheid

Indien de (bodemroerende) plannen voor dit project worden gewijzigd na advisering, dan dienen de nieuwe plannen te worden voorgelegd aan Archeologie West-Friesland, zodat deze opnieuw kunnen worden beoordeeld. Het voorgaande advies vervalt daarmee.

Deze archeologische quickscan heeft een geldigheid van **2 jaar**. Na verloop van deze periode wordt het advies ongeldig en dient bij ontwikkelingen een nieuw archeologisch advies te worden aangevraagd. Dit geldt ook voor ongewijzigde bouwplannen.

Bovenstaand archeologisch advies is daarmee geldig tot:

15-08-2025